

Sonja Sever
Bebec Miha

Ilustriral M. Sedej

Ko je bil večji, si je Mihec našel še drugega prijatelja, vaškega kovača. Ure in ure je posedal pri njem in z velikim zanimanjem opazoval, kako njegove močne roke oblikujejo žareče železo. O, da bi tudi on znal tako! si je tiho želel. Kaj rad je vzel pilo in malo kladivo v roke in pomagal pri manjših delih. Kovač se je zelo čudil njegovi spretnosti in kar vzljubil je malega pomagača. Često je dejal: »Ko boš velik in močan, te vzamem za vajenca!«

Toda vse je kazalo, da Mihec ne bo nikoli za kovača. Dasi je bil že star skoraj enajst let, so bile njegove ročice nežne, kot jih imajo male deklice, a noge in telo šibko, da je komaj nosilo veliko glavo.

Nekega dne je kupil kovač v mestu stensko uro in jo obesil v sobo. To je bilo nekaj za Mihca! Kakor zamaknjen je strmel v nihalo, ki je neutrudljivo švigalo sem ter tja. Cele ure je opazoval kazalce in razmišljal o čudežnem stroju. Prosil je kovača, naj mu pokaže uro tudi znotraj, in ta mu je res ustregel ter odprl vratca. Mihec je gledal in gledal, dolgo strmel v zobčasta kolesa in skušal dognati njih tajno delovanje.

»Že vem, že vem!« se mu je nenadoma zjasnil obraz in vneto kazal kovaču, kako deluje ura. Ta na prvem spodnjem zobčanicu visi

utež in ga poganja, ta poganja drugega, a drugi tretjega tukaj v sredini, na katerem so kazalci, ki se vrte z njim. Srednji vrti četrtega in četrtri petega na vrhu. Nihalo pa je zato tu, da spušča peti zobčanic pri vsakem nihanju točno samo za en zobček naprej.

„Res, prav tako teče ura!“ mu je začudeno pritrdil kovač. „Saj ti boš postal še cel urar!“ Mihec se je široko zasmejal in prikimal z glavo.

Ura in spet ura je odslej rojila Mihcu po glavi in že je bil prepričan, da bi znal narediti tudi ta čudežni stroj.

Če bi le imel zato potrebne priprave. Biti urar se mu je zdelo najlepše na svetu.

Odslej se je vsak dan, ko je šel mimo vaškega zvonika ustavil in dolgo strmel v kazalnik, na katerem se niso nikoli zganili kazalci. „Kaj je neki tej uri, da vedno stoji? Bog ve kakšna kolesa ima? Mar se ne bi dala popraviti?“ Take misli so ga mučile. Vaški otroci pa so se mu spet smejali: „Čemu neki bebec tako buli v zvonik? „Miha-buli!“ ga je hitro krstil županov Francek in „Miha-buli, Miha-buli!“ so ga dražili otroci.

A kaj je to bilo Mihcu mar! Ura na zvoniku ga je vse bolj zanimala. In glej, neke jesenske nedelje, ko je cerkovnik v mraku zvonil jutranjico, je Mihec neslišno kakor senca švignil v zvonik. V rokah je tiščal torbico z orodjem. Brž se je skril v temen kot in čakal, dokler ni cerkovnik odzvonil in spet zaklenil vrata. Ko je ostal sam, se je oprezno splazil po strmih stopnicah navzgor. Obdajala ga je trda tema in počasi se je tipal naprej. Tipal in plezal je, dokler se ni znašel v odprti lini pod zvonovi.

Sveža jutranja sapa mu je zavela v obraz in nenavadno lepo čustvo ga je obšlo tu v višavi. Globoko pod njim je ležala vas v jutranjem mraku. Tu pa tam se je že prijazno svetilo kako okence in iz dimnikov se je vil proti nebu rahel plavkast dim. Nad temnimi obrisi gorovja se je porajala prva zarja in zvezdice so čedalje bolj bledele. Naenkrat se je Mihec preplašeno zdrznil. Mimo njegove glave je nekaj švignilo. Ah, postovka je zletela na jutranji sprehod in se lahkotno zibala okrog zvonika. Hrepeneče je Mihec stegnil roke za ptico, spet se je v njem zbudila silna želja po letenju. O, kako krasno bi bilo tako leteti kakor postovka nad dolino, se zibati v sončnih žarkih ter se dvigati do neba! Mar mu ni mama povedala, da je tisti lepi raj, ki je naslikan nad oltarjem z Jezuščkom, Marijo in angeli, nekje tam gori nad sinjim nebom? O, da bi imel peruti, letel bi do nebes, a tedaj bi gotovo videl pravo Marijo, živega Jezuščka in samega Boga na zlatem prestolu! Tako pa je brez moči in majhen, privezan na zemljo. Tako je razmišljal in žalostno gledal za ptico, ki je izginila v gozdu.

„Kaj, če bi si naredil peruti!“ mu je hipoma kakor blisk šinilo v glavo. Ta nova misel ga je tako prevzela, da je zatrepetal po vsem telesu. V tem se je postovka spet vrnila in krožila okrog stolpa. Mihec je vročično opazoval vsak njen gib, ne bi li odkril tajnosti letenja. Tako je bil zatopljen v svoje opazovanje, da je čisto pozabil, čemu je prišel v zvonik. Medtem so ugasnile vse zvezdice in svetel dan se je razlil po dolini.

Nenadoma je Mihec ves vzdrhtel. Čuden trepetajoč udarec zraka mu je pretresel vse telo, takoj nato drugi in tretji in tla pod nogami so se tresla. Prepadeno se je ozrl in glej! Z velikim zamahom je nad njim nihal orjaški zvon in težek bat je udarjal po njem. Napeto je Mihec sledil gibanju zvona in ob vsakem udarcu bata čutil nenavaden pretres po vsem telesu. Tako se mu je prvič v življenju razodel glas. Silna žalost ga je nenadoma obšla, ta hip je spoznal, kako je ubog, ker nikoli ne bo zvedel, kaj pravi lepi zvon. Hrepeneče se mu je še bolj približal in s celim telesom željno skušal sprejemati njegove glasove. Toda zaman, le trepetajoč zrak ga je oplazil pri vsakem udarcu.

Počasi se je zvon ustavil, v lini je bilo spet vse mirno, a Mihec si je obrisal solzne oči.

Tedaj se je spomnil, čemu je splezal v stolp in iskal je uro. Ker je ni našel okrog zvonov, se je spustil po stopnicah nižje. In res je zagledal v spodnjem oddelku orjaško kolesje. „To naj bi bila ura?“ se je začudil. „Joj, kako je velika!“ Saj so pa bila tudi neka-tera kolesa skoraj tako visoka kakor on sam. „Seveda je ura!“ Tu je nihal, toda kako je ogromno! Od enega nadstropja seže v drugo! In tudi uteži so tu, pravi velikani! Kar trije vise na debelih vrveh, ki drže skozi tri nadstropja! Ta orjaška ura je Mihca vsega prevzela in na mah so bila pozabljena krila, zvonovi in ves svet okrog

njega. Zamaknil se je v kolesje, hodil sem, hodil tja, gledal od zadaj in od spredaj ter skušal razvozljati to skrivnostno delovanje. Iz torbe je vzel orodje, odvil tu in tam kak vijak, da je lahko natančno pogledal v stroj, in ga skrbno zopet privil na mesto. Kmalu je dognal, da ni ravno velike razlike med to in kovačevo uro. Ena vrsta koles z enim utegom in nihalom je bila prav taka. Toda čemu še dve vrsti koles in še dvoje uteži? Dolgo, dolgo je ugibal, plezal gor in dol, dokler ni končno odkril žice, ki je vodila proti zvonu. Brž je pohitel v lino in tu odkril kladivo, ki udarja po velikem zvonu, če se potegne za žico. Sedaj se mu je posvetilo: Drugi dve kolesi sta zato tu, da ura bije in naznanja čas. To je bilo za Mihca čudovito razodetje! Sedaj mu je bilo vse jasno.

„Toda zakaj ura ne gre?“ se je zamislil. Z močnimi sunki je zagnal nihalo, toda zaman, kolesa se niso zganila. Našel je ročico za navijanje uteži in jih z velikim trudom navil. A tudi sedaj se kolesa niso premaknila.

Začel je iskati, kje neki bi mogla biti napaka. Pregledal je vsak vijak, vsako os, vsako kolo in vso uro očedil prahu, ki ga je bilo palec na debelo. Namazal je tudi osi, toda spet vse zaman. Kolesa se niso in niso hotela zganiti. Končno je točno pregledal zobovje, zob za zobom. In glej, res, tam na skritem mestu, kjer grabijo kolesa druga v drugo, so našle njegove bistre oči skrivljen zob. Mihcu se je zjasnil obraz. Brž je vzel klešče, kladivo in dleto in skušal zob naravnati. Ali to ni bilo tako lahko. Zob je ležal silno nerodno, še s svojo majhno roko je Mihec komaj segel do njega in dolgo, dolgo se je trudil.

Čas je medtem potekel kakor bi trenil. Cerkovnik je že davno odzvonil k deseti maši, tudi poldne je že zvonil. Mihec se še spomnil ni na kosilo in da ga mati v skrbeh čaka doma. Ljudje so se že zbrali k popoldanski službi božji, ko se mu je končno posrečilo zrav-nati skrivljen zob. Poln pričakovanja je zopet pogнал nihalo.

„Kolesa se vrte, se vrte!“ se je razveselil, ko je jelo zadnje kolo zob za zobom preskakovati.

Napeto je opazoval, če se ne bo nihalo ustavilo. Toda ne, lepo enakomerno je nihalo sem pa tja, sem pa tja. Naenkrat je v uri nekaj preskočilo. Premaknili so se vzvodi, drugo kolesje se je pog-nalo in trikrat potegnilo za kladivo. „Ura gre, ura gre!“ je zavriskalo v Mihcu in ves blažen je opazoval vrteča se kolesa.

Popoldanska služba božja se je končala in ljudje so postajali pred cerkvijo. „Kaj je to?“ so se zdajci vsi zdrznili in zastrmeli v zvonik. Na velikem zvonu je po dolgoletnem molku odbila dvanajsta ura in kazalci, ki so leta in leta uporno stali na pôli dvanajstih, so kazali poldan. Cerkovniku, ki se je pripravljaj, da zaklene božji hram, so padli ključi iz rok, a gospodu župniku je zastala sapa.

„Cerkovnik, kdo je v zvoniku?“ je začudeno vprašal gospod.

„Nnee vem,“ je jecljal starček ves zbegan. „Zvonil sem vedno sam in stolp zaklenil.“

„Zaklenil? Kako pa da sedaj naenkrat ura gre in bije? Mar so jo dobri duhovi popravili?“

„Ne, ne vem, res nne vem, gospod župnik, tudi duhov nisem videl!“ je ves zmeden menal cerkovnik.

„Ura gre, ura gre, dobri duhovi so jo popravili!“ je završalo med ljudi okrog cerkve in kmalu je bila vsa Dolga vas zbrana pod zvonikom in strmela v kazalce, ki so se počasi pomikali naprej.

„No, pa pojdite vendar gledat, kaj se godi v zvoniku!“ je končno dejal župnik. Toda cerkovnik se je izmikal, češ da ga danes njegove stare noge strašno bole in ne bi zmogel strmih stopnic. Tudi od vaščanov se nihče ni ponujal.

„No, zlomka, pa pojdimo vendar pogledat, menda nas ne bodo duhovi požrlili!“ se je končno zasmel kovač, odklenil vrata zvonika in se pogumno vzpel navzgor. A sledilo mu je še nekoliko veselih vaških fantov.

Okrog cerkve je nastala grobna tišina. Vsi so strmeli v zvonik in napeto pričakovali, kaj se bo zgodilo. Hipoma so se preplašeno zdrznili: iz stolpa je odbila ura en četrt. Cerkovnik si je z rokavom brisal pot s čela in se skrivaj prekrizal.

Medtem je kovač dospel do ure. Od srca se je zakrohotal, ko je mesto nevarnih duhov zagledal svojega prijateljska Mihca, ki je tam stal umazan od pete do glave in z žarečim obrazom strmел v kolesa. V rokah je še držal klešče in kladivo.

„Ti si pa res tič!“ ga je udaril kovač po rami. Mihec se še prestrašil ni. Siroko se je zarežal in živo kazal s prstom, kje je popravil napako. Medtem so prilezli tudi drugi fantje do ure in veliko smeha je bilo v zvoniku na račun dobrega duha.

„Hajdi, Mihec, sedaj bova pa še naravnala uro, da bo tudi prav kazala. Spodaj pa naj mislijo, da so nas vse pobrali duhovi.“ Sukali so kazalec in ura je bila poli, tri četrt, eno, dve in kar naprej.

Sedaj so šele vaščani buljili v zvonik! Kazalci so se vrteli kakor blazni, a ura je bila in bila.

„Kaj za božjo voljo se vendar godi v stolpu?“ so se plašno spogledovali. „Niti kovača niti fantov ni nazaj!“ Še župnik je postal nestrpen.

Naposled je ura kazala pravi čas, kazalca sta se ustavila in v stolpu je vse utihnilo. Kako so ljudje debelo gledali, ko sta se kmalu nato prismejala iz zvonika kovač in bebec Miha.

„To je tisti skrivnostni duh, ki je popravil uro! Sedaj si ga dobro ogledajte!“ je kovač smejoč predstavil svojega malega prijatelja.

„Kaj, kako? Bebec da je popravil uro?“ je završalo med občinstvom in nihče ni mogel tega prav verjeti.

„Kaj se tako čudite?“ jih je zavrnil kovač, „saj sem vam vedno pravil, da je to bister fant!“

„Tako je!“ se je oglasil še mlinar. „Tudi jaz sem že pred leti rekel: škoda, da je mutec, kaj vse bi lahko postalo iz njega.“ Mlinar se je nato obrnil k fantu, rekoč: „Pridi jutri k meni, vem da boš popravil tudi mojo staro uro!“ Mihec je žarel od sreče in živahno prikimal.

Tedaj je pristopil k njemu tudi župnik, mu položil levico na glavo in z desnico segel v žep. „Tu imaš Mihec petak,“ je dejal. „Pošteno si ga zaslužil! Koliko mazačev je že bilo v zvoniku in vsi so trdili, da ni ura za nič, ti si jo pa popravil. No, se pa oglasi tudi pri meni, imam neko staro škatlo, mogoče tudi to še spraviš v tek.“

„Mihec, kje si? Kod se potepaš? Že ves dan te iščem okrog, koza pa stoji v hlevu!“ se je zdajci prerila skozi gnečo Mihčeva mati. Mihcu so zasijale oči, urno je stekel k mami in ves srečen kazal z eno roko na stolp, z drugo petak. Mama ni ničesar razumela in začudeno gledala zdaj na stolp, zdaj na denar v Mihčevi roki.

„Nič se ne hudujte botra,“ jo je tedaj miril kovač. „Lahko ste ponosni, imenitnega sina imate, cel mojster je! Nikoder se ni potepal, uro v zvoniku je popravil in dobil zato od gospoda župnika petak.“

„Kako?“ se je začudila mama. Njen sinček, — njen revček, da je popravil uro! Od sreče so ji zalesketale solze v očeh. Aj, seveda je bila ponosna na svojega Miha! Mar ni ona že davno vedela, kako je spreten in da bi lahko marsikaj dosegel, če ne bi bil gluhi in nem. Ljubeče je prišla sinka za roko in mu dejala: „No, saj si res bil priden, sedaj pa pojdiva domov, gotovo si že hudo lačen.“ In krenila sta proti domu.

Vaščani so še dolgo postajali okrog cerkve in premlevali ta dogodek. Saj res

ni bila mala stvar, da jim po tolikih letih ura spet biže in kaže čas. Kar ponosni so bili, da je to naredil njih domačin in da imajo sedaj takega mojstra, kakor ga nima nobena vas daleč naokoli. Otroke pa je bilo kar sram, da so se norčevali iz Miha. Sedaj so pač vedeli, zakaj je tako buljil v zvonik in nikoli več ga niso klicali „Miha-buli“.

Odslej je bil Mihec kar važna oseba v Dolgi vasi. Ko se mu je celo posrečilo popraviti tudi župnikovo in mlinarjevo uro, je zaslovel kot velik mojster.

Kmalu potem je Mihec doživel najsrečnejši trenutek svojega mladega življenja. Nekega dne ga je poklical gospod župnik k sebi v župnišče. Tam sta bila tudi kovač in mlinar.

„No, Mihec,“ je dejal župnik. „Ker si nam tako dobro popravil ure, smo ti naročili iz mesta to škatlo, da boš imel tudi s čim delati!“

Jož, kako je Mihec strmel, ko je dvignil pokrov. Iz škatle je zasijalo prekrasno orodje, kakršnega si še v sanjah ni mogel zamisliti. Tu so bila kladiva, drobna in večja, klešče najrazličnejših oblik in velikosti, škarje, ki so rezale pločevino, svedri za kovine in les, pile vseh vrst, žage za les in železo, malo nakovalo, a višek vsega je bil mali primož, ki si ga je že tako dolgo želel. Nič, prav nič ni manjkalo in Mihec ni mogel verjeti, da je vse to res njegovo. Od same sreče ni vedel, kako je prišel iz župnišča in domov. Do poznega večera je sedel pod orehom, ljubeče ogledoval vsak posamezni kos in občudoval prekrasen dar. Ta dan ni bilo menda na vsem svetu srečnejšega otroka. Odslej ni bilo srečnih dni ne konca ne kraja. Koliko lepega pa se je tudi dalo sedaj s tem orodjem narediti! Tudi mama se je radovala, ko je videla svojega revčka tako zadovoljnega. Le koza sivka ni imela pravega razumevanja za take reči. Odkar je bila ta preklicana škatla pri hiši, ni več prišla do prave paše.

Kmalu se je pokazalo, da ne zna Mihec popravljati samo ure, temveč tudi vse mogoče druge stvari, posebno sedaj, ko je imel tako imenitno orodje. In za čudo, skoraj v vsaki hiši se je našla kaka stvar, potrebna popravila. Tu stara skrinja z umetno ključavnico,

ki se že dolgo ni dala zaklepati, tam zlomljen kolovrat, dekleta so mu nosila raztrgane verižice in zlomljen lišp, a otrokom je popravljajl igrače in kaj spretno nadomestil punčkam manjkajoče ročice in nožice. Za popravilo so mu vaščani kaj radi napolnili malho z raznimi dobrotami, a tudi marsikak drobiž mu je padel v žep. Tako je bil mami, dasi mutec, v veliko pomoč.

Toda kaj kmalu Miheca niso veselile stare ure in razna popravila. Vse druge in večje želje so mu rojile po glavi. Zamisel, da bi si naredil krila, s katerimi bi letel kakor postovka, ga ni več zapustila. Od dneva do dneva ga je bolj mučila. Sedaj, ko je imel tako imenitno orodje, se mu je zdel ta načrt kar izvedljiv. Ure in ure je opazoval lastovice, kanje in vrane, pa tudi metulje in vse druge krilatce. Ujel je goloba in si prav natančno ogledal, kako so ustvarjene njegove peruti. Še ponoči mu te misli niso dale spati. Razmišljal je in razmišljal, kako in iz česa bi si naredil umetna krila in kam bi si jih pritrdil. Končno se mu je zdelo, da je vse dognal in z veliko vnemo se je lotil dela. Bila je ravno zima in časa je imel na pretek.

Najprej si je naredil iz močnih leskovih šib dva velika okvirja, v obliki orjaških podolgovatih lopat. Nato je začel marljivo zbirati peresa. Dan na dan jih je hodil iskat od hiše do hiše in pretaknil vsa dvorišča, kurnike in golobnjake. Kjer koli so zaklali kako kuro ali petelina, je prosil za peresa. Čim večja so bila, tem bolj so mu bila všeč. Posebno rad se je sukal okrog županove kuharice in mlinarice, kajti tam je dobil kar cele gosje in račje peruti. Vsi so se že začudeno spraševali, kaj neki se je bebec zopet zmislil in čemu mu bo toliko perja. Če bi zbiral puh, bi rekli, da si želi toplo perjanico. Toda ne, ravno največja in najtrša peresa so mu bila najdražja. Otroci so rado vedno tiščali vanj, ali zaman, ni jim hotel izdati, kaj snuje.

Medtem je Mihec doma pridno delal. V okvirja je pritrdil okrogle leskove šibe kakor strune na citre. V njih je zvrtil luknjico pri luknjici in v te luknjice je začel pritrdjevati z lesenimi klinčki peresa, vrsto za vrsto, tako da so pokrivala kakor strešne opeke površino okvirja. Mama je z zanimanjem opazovala njegovo delo. Ko ga je vprašala, kaj neki bo iz tega, se je ves blazen zasmejal in kakor ptica zakrilil z rokami.

„A, že vem,“ se je muzala mama. „Letel bi rad, kaj ne, revček! No, pa bomo videli ali se ti tudi to posreči!“ Dasi je bila prepričana, da je to nemogoče, mu ni hotela vzeti veselja in mu je še sama pri nesla marsikak šopek peres.

(Dalje)

